

naar der i Bemærkningerne til det nuværende Forslag staar, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet siden sidste Samling har begæret og erholdt det kirkelige Udvalgs Erklæring over det. Hvis der skal kunne tales om noget særegent ved Situationen, som den nu foreligger, maa det efter min Mening være dette, at Lovforslaget, siden vi sidst behandlede det, har været fremme og er blevet bedømt i en anden Forsamling end den lovgivende. Det mener jeg maa holdes fast, thi man maa jo dog gaa ud fra, at det vil faa sin store Betydning. Jeg vil da her gøre opmærksom paa — hvad jeg for øvrigt gaar ud fra, at alle ærede Medlemmer vide —, at det Princip, som fra første Færd har været hævdet af dette høje Tings Flertal: Modstand mod Indførelse af tvungent borgerligt Ægteskab og Billigelse af, at der indføres en valgfri Form, saaledes at de Medlemmer af vort Samfund, der ønske det, kunne vælge mellem en borgerlig og en kirkelig Stiftelsesmaade, blot med den Begrænsning, som følger af den ved § 20 hjemlede Frihed ogsaa for Præstekabet — at dette Princip i det kirkelige Udvalg har fundet Støtte hos et ret betydeligt Flertal, nemlig hos 17 Medlemmer, medens kun 12 Medlemmer have stemt for Regeringens Lovforslag, altsaa for den tvungne Ordning. Jeg mener, at dette er en bestemt Støtte for det Standpunkt, som vi indtage — jeg tillader mig at sige: „vi“, fordi jeg fra første Færd har været med til at hævde det, og jeg haaber, at det baade i dette høje Ting og overfor den høje Regering maa faa Betydning. Naar saavel dette høje Ting som det kirkelige Udvalg er kommet til den Erkendelse, at den heldigste Form for vort Samfund, denne Sag vedrørende, er den valgfri Form, vil det forhaabentlig en Gang ende med, at denne bliver indført. Det kirkelige Udvalgs Flertal, hvis Mening jo efter det Syn, jeg har paa Lovforslaget, særlig maa interessere mig, har, forekommer det mig — det er naturligvis altid en Skønssag — paa en meget fyldestgørende og tiltalende Maade begrundet, hvorfor det stiller sig til Sagen, som det gør. Udvalgets Betænkning er jo, som ærede Medlemmer ville se, vedføjet dette Lovforslag som Bilag. Paa Side 15 staar Flertallets Motivering aftrykt, og der hedder det: „Ægteskabet er et Personlighedsforhold af saa indgribende Betydning for det religiøse Liv, at kristne Mennesker maa have fuld aandelig Ret til at kræve dette udtrykt i selve Ægteskabets

Stiftelse. Dette Krav — Kravet om at have Herren med fra Begyndelsen ikke blot i det private Forhold mellem de to, men ogsaa naar Ægteskabet indgaaes for Gud og Mennesker — kan ikke fyldestgøres ved en rent borgerlig Stiftelseshandling med en bagefter følgende kirkelig Indvielse. Da denne Følelse er til Stede i mere eller mindre bevidst og afklaret Skikkelse hos den overvejende Del af kristne og kristeligt sindede Mennesker i Folkekirken“, foreslaas det, at den valgfri Form indføres. Det forekommer mig, at der her er rørt ved Forholdet paa en Maade, som maa, jeg havde nær sagt, bevæge alle Hjerter. Jeg vil minde om, at det Flertal, som jeg tilhører, tidligere har foreslaaet, at den fri Form indførtes. Selv om der kan opponeres derimod ud fra strengt logiske Synspunkter, maa jeg stadig fastholde, at der derved opnaas Frihed til at træffe et Valg, hvorimod der efter Regeringsforslaget ingen saadan Frihed bliver. Og jeg maa lægge Vægt paa, hvad der er udtrykt i den Udtalelse, Flertallet i det kirkelige Udvalg er kommet med, at det er aandelige Værdier, her er Tale om. Det er et Forhold, som har den allerstørste Betydning, og derfor vil jeg bede det ærede Medlem om at lægge sig paa Sinde, at der ikke indføres nogen Tvang her. Det, der er Hovedsagen, er, som sagt, Spørgsmaalet, om der skal indføres tvungent eller valgfrit borgerligt Ægteskab, og der er jo af Modstandere af det sidste brugt flere forskellige Argumenter imod det. Der er blandt andet henvist til — første Gang, jeg har set det, er i Motiverne til det først fremlagte Lovforslag —, at Luther, vor Kirkefader, som vi benævne ham her i det protestantiske Samfund, skulde have udtalt, at Ægteskabet er „ein weltlich Ding“. Nu oplyser imidlertid Biskop Frederik Nielsen i det kirkelige Udvalg, at det har Luther ikke sagt. Luther har sagt det paa en anden Maade, han har ikke brugt disse Ord. Luther har — hvad jeg har erkyndiget mig om, og hvad de Herrer hver især kunne erkyndige sig om ved at se det efter — i Fortalen til Vielsesbogen, som jo i Parentesen bemærket netop giver Anvisning paa den Form, hvorunder Vielsen og Ægteskabsstiftelsen har været udført hos os nu i Aarhundreder, bl. a. sagt, at Ægteskabet, endog det er en verdslig Stand, har det Guds Ord for sig og er ikke digtet eller stiftet af noget Menneske, og han siger, at det er en hellig Stand. Naar Luther bruger disse Udtryk, mener jeg, at ogsaa det er